

Lisätiedot:

liikuntasuunnittelija Helena Pirvola-Nykänen, puh. 050 555 6252
kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö Roger Renman, puh. 050 411 6382
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on 14.9.2022 käsitellyt Kauniaisten ikäohjelmaa ja pyytää lausunnon suomenkieliseltä ja ruotsinkieliseltä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnalta, kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunnalta, yhdyskuntavaliokunnalta sekä vanhusneuvostolta ja vammaisneuvostolta 10.11.2022 mennessä.

Ikäystävällinen Grani on suunnitelma toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi vuosille 2022- 2025 sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi vuodeksi 2022 (Vanhuspalvelulaki 980/2012, 5 §). Vuodesta 2023 alkaen iäkkäiden palvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä vastaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.

Yhdessä asukkaiden, järjestöjen, seurakuntien, oppilaitosten ja yritysten kanssa kaupunki mahdollistaa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen. Uutena kumppanina suunnitelman toteuttamisessa 1.1.2023 alkaen on Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.

Suunnitelma korostaa kaupungin kaikkien toimialojen yhteistä vastuuta ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämisestä ja uudenlaista yhteistyötä nykyisten ja uusien kumppaneiden kanssa. Ikääntyneet kuntalaiset tulee ottaa aikaisempaa enemmän mukaan heitä koskevien toimintojen ja palvelujen kehittämiseen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tehtävä, joka kuuluu sekä kunnalle että hyvinvointialueelle. Kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat tärkeä osa visiota ja strategiaa. Kaupungin strategia ja strategiset tavoitteet on juuri hyväksytty vuosille 2023-2030, ja ne on huomioitu Ikäohjelman valmistelussa. Kansallinen ikäohjelma ja laatusuosituksen tavoitteineen on tehty poikkihallinnollisuus huomioiden, ja niissä kunnan ja hyvinvointialueiden työnjako ja vastuut ovat hyvin tunnistettavissa. Myös tämän poikkihallinnollisen ikäohjelman valmistelu tukeutuu niihin.

Hyvinvointikertomuksessa sekä Hyvä ikääntyminen Kauniaisissa-työpajassa tunnistetut ikäohjelman tärkeimmät teemat ja ikäohjelman tavoitteet ovat:

- Seniori on yksilöllinen ja aktiivinen toimija
- Digitaalisten palvelujen mahdollisuudet otetaan käyttöön
- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen sekä terveyserojen vähentäminen
- Osallisuus, yhteisöllisyys ja sukupolvien vuorovaikutus vahvistuvat
- Ikäystävällinen elinympäristö ja asuminen

Hyvinvointisuunnitelmaa on laadittu mm. poikkihallinnollisessa Tejo-ohjausryhmässä ja valmisteluvaiheessa on kuultu vanhus- ja vammaisneuvostoja.

Työpajoissa on kuntalaisten lisäksi mukana ollut myös vanhusneuvoston ja seurakuntien edustajia.

Kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunnan lausunto koskien Kauniaisten ikäohjelmaa

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta päätti kokouksessaan 14.9.2022 § 41 pyytää kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunnalta lausuntoa Kauniaisten ikäohjelmasta. Päätös kokonaisuudessaan on luettavissa kaupungin kotisivuilla:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022261-5>

Ikäohjelmassa korostuu ikääntyvien arkiliikunnan merkitys terveyteen ja hyvinvointiin. Ohjelma on selkeä ja toimii hyvänä pohjana ikääntyville suunnattujen liikuntapaikkojen rakentamisessa sekä kunnostamisessa lähivuosina.

Kauniaisten ikäohjelmassa vuosille 2022-2025 korostuu hyvin kaupungin toimialojen yhteinen vastuu ikääntyvien hyvinvoinnin edistämässä. SOTE-uudistuksen astuessa voimaan vuoden 2023 alusta moniammatillisen yhteistyön merkitys muidenkin kuin kaupungin toimialojen välillä korostuu merkittävästi. Ohjelmassa tuodaan hyvin esille järjestöjen ja muiden toimijoiden osallisuuden lisääminen ikääntyvien palveluiden kehittämisessä ja osallistamisessa.

Kauniaisissa on ikäohjelman mukaan vanhuspainotteinen ikärakenne. Viime vuosina väestön, etenkin yli 85-vuotiaiden osuus on kasvanut. Tämä tulee huomioida digitaalisten palveluiden käytössä ja viestinnässä. Etenkin SOTE-uudistuksen alkumetreillä olisi tärkeää, että ikääntyvien henkilöiden, joilla on heikommat digitaaliset taidot, tavoitetaan muutenkin kuin sähköisellä viestinnällä.

Hienoa on, että ikäohjelmassa tarkastellaan ikääntyvien hyvinvointia hyvin laajasti. Kulttuurihyvinvointi tuodaan hyvin esille Kauniaisten kaupungin kulttuuriohjelmassa ja on hienoa, että uusille toimintamalleille ja käytännöille ollaan avoimia. Kulttuuripalvelut järjestävät päivisin ikääntyneille sopivaa ohjelmaa. Todettakoon kuitenkin yksi virhe ohjelmassa: kauniaislaisten senioriyhdistysten alennusoikeus kaupungingalleriaan poistettiin 1.8.2022 voimaan astuneesta hinnastosta, kun aleryhmästä 2 luovuttiin.

Ikääntyvien osallisuudella on merkittävä vaikutus henkilön hyvinvointiin. Hienoa on todeta, että Kauniaisten osallisuusindeksi on korkein.

Kansalaisopiston ydintoimintaa on vapaan sivistystyön tarjonta. Elinikäinen oppiminen ja sen myötä hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet esitetään ikäohjelmassa. Etsivän vanhustyön kohdalla toteuttajaksi on merkitty kansalaisopisto ja vanhuspalvelut. Etsivään vanhustyöhön tarvitaan kaikkia kaupungin toimialoja yhteistyössä ja ehdotamme, että toteuttajaksi kirjataan kunta ja hyvinvointialue.

Kirjastopalvelut sisältyvät peruspalveluna kunnan hyvinvointipolitiikkaan. Keskeistä kirjastopalveluille on mm. käyttäjälle maksuttomien aineistojen ja laitteiden tarjoaminen, kulttuurin vaikutukset hyvinvoinnille, syrjäytymisen ehkäisy, yhteisöllisyyden edistäminen, tiedon välitys sekä yhteiskunnassa tarvittavissa taidoissa tukeminen ja opastaminen.

Ikäohjelman toimenpiteiden tavoitteena on parantaa ikääntyneiden kuntalaisten mahdollisuuksia aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen, tiedon saantiin, arkiliikunnan lisäämiseen (Kauniaisten liikkumishjelma 2020-2030) sekä kulttuuriseen hyvinvointiin (Kauniaisten kaupungin kulttuuriohjelma). Toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää, että toimialojen välinen yhteistyö on saumatonta, erityisesti tukimuotojen rajapinnoilla, esim. liikuntaneuvontaketjun varmistaminen elintapaohjauksessa.

Kauniaisten ikäohjelma toimii hyvänä pohjana tulevina vuosina ja antaa hyvän perustan ja suunnan kunnan ikääntyvien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen uuden kumppanin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja kunnan välille.

Sivistystoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunta merkitsee selvityksen tiedoksi ja antaa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle esittelytekstin mukaisen lausunnon koskien Kauniaisten ikäohjelmaa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Ikäohjelman esittely